

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI**

z dnia 2008 r.

**w sprawie wykazu chorób i schorzeń pozostających
w związku ze służbą w Służbie Więziennej**

Na podstawie art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się:

1) wykaz chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby w Służbie Więziennej oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, stanowiący załącznik nr 1 do rozporządzenia;

2) wykaz chorób i schorzeń, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy pogorszeniu lub ujawniły się w czasie trwania służby w Służbie Więziennej, wskutek szczególnych właściwości lub warunków służby na określonych stanowiskach, oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia, stanowiący załącznik nr 2 do rozporządzenia.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65, Nr 90, poz. 757 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 558 oraz z 2008 r. Nr 66, poz. 402 i 409.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia²⁾.

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

w porozumieniu:

MINISTER ZDROWIA

**MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ**

²⁾ Rozporządzenie było poprzedzone zarządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M.P. z 1996 r. Nr 7, poz. 84), które utraciło moc z dniem 9 lipca 2007 r., na podstawie art. 75 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711, z późn. zm.).

Wykaz chorób powstałych w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby w Służbie Więziennej oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa choroby</i>	<i>Szczególne właściwości i warunki służby</i>
1.	2.	3.
1	Zatrucia ostre i przewlekłe substancjami chemicznymi oraz następstwa zatruc	Służba narażająca na działanie szkodliwych dla zdrowia substancji chemicznych lub gazów spalinowych
2	Pylica płuc	Służba narażająca na wdychanie pyłów mogących spowodować zwłóknienie tkanki płucnej
3	Przewlekłe choroby układu oddechowego powstałe w następstwie działania substancji toksycznych, drażniących, uczulających (alergenów) lub czynników mechanicznych (nasilone wydechy)	Służba narażająca na działanie substancji toksycznych, drażniących lub uczulających
4	Choroby: popromienna, narządu wzroku, skóry i nowotwory wywołane promieniowaniem jonizującym i substancjami promieniotwórczymi	Służba narażająca na działanie promieniowania jonizującego i substancji promieniotwórczych
5	Trwałe uszkodzenie zdrowia spowodowane działaniem pola elektromagnetycznego	Służba narażająca na działanie pola elektromagnetycznego
6	Odmrożenia lub trwałe skutki odmrożeń	Służba w warunkach działania ujemnych temperatur
7	Zmiany w układzie nerwowym, naczyniowym i ruchowym wywołane działaniem drgań mechanicznych (zespół wibracyjny)	Służba narażająca na działanie drgań mechanicznych (wibracje)
8	Przewlekłe choroby układu ruchu powstałe w warunkach służby związanej z wymuszoną postawą ciała, nadmiernym przeciążeniem i mikrourazami; złamania powolne, zapalenie pochewek ścięgnistych i kaletek maziowych, uszkodzenia i zwyrodnienia łękotek, zmiany zapalne mięśni i przyczepów ścięgnistych, martwica kości nadgarstka i uszkodzenie krążka międzykręgowego, przeciążeniowe zmiany zwyrodnieniowe	Służba wymagająca długotrwałego obciążenia ograniczonych grup mięśni, wymuszonej postawy ciała lub narażająca na częste powtarzające się mikrourazy albo powodująca ucisk na pnie nerwów oraz inne prace narażające na stały ucisk i nadmierne obciążenie aparatu kostno-stawowego

9	Choroby narządu wzroku wywołane zawodowymi czynnikami fizycznymi lub chemicznymi Uwaga: Zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego należy kwalifikować według lp. 4	Służba narażająca na długotrwałe działanie promieniowania podczerwonego, nadfioletowego, pola elektromagnetycznego oraz na działanie drażniących substancji chemicznych, a także praca przy obsłudze elektronicznych monitorów ekranowych
10	Uszkodzenie narządu słuchu związane z narażeniem na działanie nadmiernego hałasu lub dźwięków o wysokich lub niskich częstotliwościach	Służba narażająca na działanie hałasu o dużej intensywności lub dźwięków o wysokich lub niskich częstotliwościach
11	Przewlekłe schorzenia krtani (niedowłady strun głosowych, guzki śpiewacze)	Służba związana z długotrwałym, nadmiernym obciążeniem narządu głosu
12	Przewlekłe choroby skóry i błon śluzowych spowodowane warunkami służby Uwaga: Zmiany o charakterze złośliwym należy kwalifikować według lp. 13, zmiany wywołane działaniem promieniowania jonizującego według lp. 4, a choroby zakaźne, inwazyjne (pasożytnicze) według lp. 14	Służba narażająca na styczność z substancjami drażniącymi lub uczulającymi
13	Nowotwory złośliwe, powstałe w następstwie działania czynników rakotwórczych	Służba narażająca na działanie czynników rakotwórczych występujących w środowisku pracy
14	Gruźlica oraz inne choroby zakaźne i inwazyjne	Służba związana z narażeniem na styczność z materiałem zakaźnym lub środowiskiem oraz niekorzystne warunki służby sprzyjające zachorowaniu
15	Ostry zespół przegrzania i jego następstwa	Służba w warunkach znacznego dyskomfortu cieplnego
16	Psychozy reaktywne odporne na leczenie, powstałe w szczególnych warunkach służby w Służbie Więziennej	Służba na stanowiskach wymagających szczególnego napięcia psychicznego, ostre i przewlekłe urazy psychiczne spowodowane zdarzeniami powstałymi w czasie pełnienia służby
17	Zaawansowana niewydolność żylna kończyn dolnych	Służba wymagająca długotrwałego przebywania w pozycji stojącej lub wymuszonej

Wykaz chorób i schorzeń, które istniały przed przyjęciem do służby, lecz uległy pogorszeniu lub ujawniły się w czasie trwania służby w Służbie Więziennej, wskutek szczególnych właściwości lub warunków służby na określonych stanowiskach, oraz właściwości i warunki służby powodujące ich ujawnienie lub pogorszenie stanu zdrowia

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa choroby lub schorzenia</i>	<i>Szczególne właściwości i warunki służby</i>
1.	2.	3.
1	Choroba reumatyczna, reumatoidalne zapalenie stawów, zapalenie zeszywniające stawów kręgosłupa, choroba zwyrodnienia stawów	Długotrwała służba związana z niekorzystnym oddziaływaniem środowiska pracy lub narażająca stale na urazy mechaniczne oraz ujemne wpływy atmosferyczne
2	Przewlekłe schorzenia układu oddechowego powodujące trwałe upośledzenie stanu zdrowia	Długotrwała służba w szkodliwych dla zdrowia warunkach ujemnego oddziaływania na ustrój wpływów atmosferycznych lub środowiska pracy
3	Przewlekłe stany zapalne nerwów (czaszkowych, obwodowych, rdzeniowych) oraz nerwobóle	Długotrwała służba w niekorzystnych dla zdrowia warunkach środowiska pracy oraz narażająca na ujemne wpływy atmosferyczne, oziębienie itp.
4	Choroba wrzodowa żołądka lub dwunastnicy oraz przewlekły nieżyt żołądka lub jelit	Długotrwała służba w warunkach dużego napięcia nerwowego, zwiększonej odpowiedzialności i nieregularnego trybu odżywiania się
5	Przewlekłe zapalenie nerek	Długotrwała służba w warunkach dłuższego oziębienia stroju i działania wilgoci
6	Choroba wieńcowa, a także zaburzenia rytmu serca i zawał mięśnia sercowego	Długotrwała służba na odpowiedzialnych stanowiskach, powodująca napięcie nerwowe oraz związana z nienormowanym czasem służby
7	Zapalenie mięśnia sercowego w przebiegu chorób infekcyjnych (o etiologii wirusowej, bakteryjnej lub pasożytniczej) i osierdzia w przebiegu tych chorób	Służba w warunkach długotrwałego narażenia na ujemne wpływy atmosferyczne usposabiające do powstania chorób infekcyjnych lub w niekorzystnych warunkach pełnienia służby
8	Nadciśnienie tętnicze nie poddające się leczeniu w warunkach służby i powikłania w jego przebiegu	Długotrwała służba w warunkach dużego napięcia nerwowego, zwiększonej odpowiedzialności, nienormowanego czasu służby
9	Zakrzepowo-zarostowe zapalenie naczyń - choroba Bürgera	Długotrwała służba w warunkach znacznego ochłodzenia atmosferycznego
10	Encefalopatie różnego pochodzenia (po urazach czaszki, zatruciach, po neuroinfekcjach) przebiegające pod postacią zaburzeń o obrazie nerwicy,	Długotrwała służba związana z nienormowanym czasem służby, długotrwałymi i częstymi stanami napięć emocjonalnych; mikrourazy czaszki i zatrucia nadprogowe (np. spalinami), wywołujące ujawnienie

	zespołu nerwicowego lub charakteropatii	lub zaostrenie kompensowanych dotychczas wad psychicznych i usposabiające do nawarstwiania reakcji nerwicowych
11	Przewlekłe nerwice	Długotrwała służba na odpowiedzialnych stanowiskach w warunkach napięcia nerwowego, nienormowanego czasu służby; ostre lub przewlekłe powtarzające się urazy psychiczne. Służba na innych stanowiskach wykonywana w warunkach stresu psychicznego, na stanowiskach wymagających nienormowanej, długotrwałej i wyczerpującej pracy umysłowej.

Uzasadnienie

Celem projektowanego rozporządzenia jest wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w przepisie art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.).

Dotychczas problematyka objęta niniejszym projektem była uregulowana w zarządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M. P. z 1996 r. Nr 7, poz. 84).

Z dniem 1 października 2006 r. został znowelizowany art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, przez art. 22 pkt 7 ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Służbie Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służbie Wywiadu Wojskowego oraz ustawę o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 104, poz. 711), co powoduje konieczność wydania przez Ministra Sprawiedliwości stosownego aktu wykonawczego w tym zakresie.

Przedmiotowe rozporządzenie zastępuje nieobowiązujące już zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M.P. z 1996 r. Nr 7, poz. 84).

W przedmiotowym rozporządzeniu w stosunku do zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. nie wprowadzono istotnych zmian w zakresie schorzeń i szczególnych właściwości i warunków służby wywołujących chorobę.

Przedstawiony w projekcie wykaz chorób i schorzeń oraz szczególnych właściwości i warunków służby w Służbie Więziennej jak najbardziej aktualny i adekwatny do istniejących zagrożeń w służbie, zaś przypisane do tych warunków choroby i schorzenia, pozostają analogiczne jak w dotychczasowym zarządzeniu, z uwzględnieniem ich nazewnictwa w poszczególnych rozporządzeniach wydanych w ostatnich latach. W ocenie projektodawców wykaz chorób i schorzeń przedstawiony w projekcie uwzględnia aktualny poziom wiedzy medycznej, a przede wszystkim specyfikę służby w Służbie Więziennej, jak również dotychczasową kilkudziesięcioletnią praktykę w zakresie orzekania na podstawie dotychczas obowiązującego zarządzenia.

Materia objęta rozporządzeniem nie stanowi przedmiotu regulacji prawa Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.) i w związku z tym nie podlega procedurze notyfikacji.

Projekt rozporządzenia został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, stosownie do przepisów art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad przedmiotowym projektem rozporządzenia.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie.

Projekt rozporządzenia dotyczy funkcjonariuszy Służby Więziennej oraz oddziałuje na komisje lekarskie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych:

Przedmiotowy projekt był opiniowany przez Zarząd Główny Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa, który w uchwale Nr 111-VI/2008 uznał, że przed wydaniem stosownego rozporządzenia

powinien zostać dokonany przegląd szczególnych właściwości i warunków służby, przy stosownym zaangażowaniu komisji lekarskich i Instytutów Medycyny Pracy.

Uwaga Zarządu Głównego Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Funkcjonariuszy i Pracowników Więziennictwa nie została uwzględniona, z poniższych względów.

Wejście w życie rozporządzenia jest niezbędne dla ustalania uprawnień emerytów i rencistów Służby Więziennej, do renty w związku ze służbą. Dotychczasowe zarządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. w sprawie ustalenia wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej, z tytułu których przysługują renty i odszkodowania (M. P. z 1996 r. Nr 7, poz. 84), utraciło moc z dniem 9 lipca 2007 r. Potrzeba wydania rozporządzenia podyktowana jest koniecznością uzupełnienia luki prawnej w tym zakresie. Rzecznik Praw Obywatelskich dwukrotnie już zwrócił uwagę o konieczności pilnego wydania stosownego rozporządzenia w miejsce dotychczasowego zarządzenia. Brak stosownych uregulowań prawnych w randze rozporządzenia może mieć bezpośredni wpływ na prawa funkcjonariuszy oraz emerytów i rencistów w zakresie ustalania prawa do renty z tytułu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Więziennej. Powoływanie interdyscyplinarnych komisji i instytucji oraz dokonywanie przeglądu szczególnych właściwości i warunków służby z uwzględnieniem aktualnej wiedzy medycznej, czy międzynarodowych wykazów chorób, nie jest zdaniem projektodawców konieczne, a z pewnością będzie bardzo czasochłonne i kosztowne. Należy mieć na uwadze, że aktualnie trwają postępowania przed komisjami lekarskimi MSWiA i komisje te, ustalając związek chorób i schorzeń ze służbą kierują się tabelami zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 1995 r. Wykreślenie poszczególnych chorób i schorzeń, bądź stworzenie zupełnie nowych wykazów, w istotny sposób wpłynie na powstanie prawa do renty. W sytuacji, gdy komisje przyznawały prawo do renty emerytom i rencistom na podstawie dotychczasowego zarządzenia, a nowe rozporządzenie określić miałyby – zgodnie z uwagą Związku - nowe wykazy chorób i schorzeń, różniące się od dotychczasowych, to wejście w życie tego rozporządzenia, mogłoby mieć retroaktywny wpływ w zakresie nabycia prawa do renty, przedłużenia tego prawa, bądź pozbawienia prawa do renty.

Upoważnienie zawarte w art. 20 ust. 4 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 z późn. zm.), stanowi podstawę do wydania aktów wykonawczych przez służby mundurowe objęte tą ustawą, np.:

- 1) rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 września 2006 r. w sprawie wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Służbie Kontrwywiadu Wojskowego i Służbie Wywiadu Wojskowego (Dz. U. Nr 176, poz. 1303),
- 2) rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 września 2005 r. w sprawie wykazu chorób i schorzeń pozostających w związku ze służbą w Policji, Straży Granicznej, Biurze Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. Nr 206, poz. 1723).

Wykazy chorób stanowią podstawę do ustalania prawa do renty w tych służbach i w zasadniczym podziale są identyczne, z przedstawionymi w projekcie rozporządzenia. Powyższe wykazy zostały przygotowane z uwzględnieniem specyfiki tych służb i wszystkie – zgodnie z upoważnieniem - są podpisywane w porozumieniu z Ministrem Zdrowia. Wykazy uwzględniają szczególne właściwości i warunki służby, nie można więc w stosunku do funkcjonariuszy stosować wykazów chorób zawodowych, takich jak dla pracowników cywilnych, określonych na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2002 r. w sprawie wykazu chorób zawodowych, szczegółowych zasad postępowania w sprawach zgłaszania podejrzenia, rozpoznawania i stwierdzania chorób zawodowych oraz podmiotów właściwych w tych sprawach (Dz. U. Nr 132, poz. 1115).

3. Przechodząc do oceny skutków proponowanej regulacji - należy wskazać, iż projektowane rozporządzenie nie wpłynie na rynek pracy, konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki, a także sytuację i rozwój regionalny. Nie spowoduje również skutków dla budżetu państwa.